

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, jutranje izdaje opoldne, večerne izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi pri 10. K. 20 h, ali gld. 6.60
Vse leto 13 K 20 h, ali gld. 6.60
pol leta 6 . 60 3.30
četrt leta 3 . 40 1.70
Posamične številke stanejo 10 vin.
Od 23. julija 1903. do preklica izhaja ob sredah in sobotah ob 11 uri dopoludne.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v »Goriški Tiskarni« A. Gabršček vsak dan od 8. ure jutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlano naročnine se ne odziva.

Oglašni in posamični se računajo po petih vrstah: če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje drke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. lv. Meljavec) tiska in zal.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoludne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnino in oglase je plačati lepo Gorici. Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

»PRIMOREC«

Izhaja neodvisno od »Soče« vsak petek in stane vsa leto 3 K 20 h ali gld. 1.60.

»Soča« in »Primorec« se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solaki ulici »u Jellersitz« v Ninski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra

Kam so prišli?

Iz Trsta in iz Ljubljane ter od drugih raznih strani, kje se brigajo za usodo Slovencev v Gorici, smo čuli v zadnjih dneh pojave veselja in zadovoljnosti, ker se je storil korak naprej v gospodarskem osamosvojenju na naši strani v našem mestu. Rodoljubna srca so upostevala okolnost, da po taki poti moremo res napredovati v Gorici, kakor so povedali to jasno in glasno tudi laški listi, ki so vzdihovali in vstrepetavali, kaj bo z Gorico, ako bodo Slovenci nadaljevali to pot, da čitali smo celo, da italijanstvo v Gorici gre proti koncu, kar kaže prav nakupovanje hiš od strani Slovencev.

Pretekle dni se je res storilo nekaj, kar kaže, da smo se živi, ali ne le živi, marveč da hočemo tudi delovati in res napredovati, da dosežemo tisti cilj, kateri mora doseči naš narod na Goriškem. Velikonočni »piruhi« so vzbudili strmenje in občudovanje na sploh, kaj takega se ni pričakovalo! Kaj takega niso pričakovali Lahi, katerih strmenje se sedaj ni popustilo, pričakovali pa niso tega tudi naši preljubni kavci. V tem so podobni Lahom, kakor so jim podobni v tem, da so se zagnali skupno z njimi proti nam. Zahreščalo je v laskem taboru, ogorčenje in jeza sta prekipevala, in približno tako je bilo tudi v črnem brlogu naših kavcev. Jazbeci so zahreščali, prišla jih je jeza, zavist in ogorčenje, in prilezli so na dan s trditvijo o »spekulantihi«, »piruhi« so jih tako presemetili, da so se takoj spomnili svojih klopcev, in prislovica: rečem ti, da mi ne porečeš! je stopila nemudoma v akcijo.

Možem svetega katoliškega prepričanja v zatotišču v ulici Vetturini je usojeno pač žalostno in bridko življenje. V njih ni nikake inicijative za kako-res koristno narodno delo, nikakega smisla za naš napredek, ni ga moza med njimi, ki bi bil še aktiven v pravem narodnem delu, ti ljudje, ta banda le se zivotari tako naprej in dremlje, le kadar pride kaj izrednega od naše strani, takrat se vzdramijo iz spanja pravičnih ter porozljajo, da ni res, kar delamo mi, čeprav včasih niti ne vedo, kaj govorijo in pišejo. Kadar treba

podirati, rušiti, metati polena pod noge, krati čast slovenskega imena, o j takrat pa gibljejo vsi mali in veliki, vsi posvečeni in neposvečeni in vsi c. kr.; na čelu takemu »delovanju« pa vidimo vedno semeniskega profesorja in c. kr. posvetnega profesorja. Z duhovsko in c. kr. pomočjo se skuša podirati in rušiti, kar drugi s trudom postavijo. To je njihova naloga. Ali dasi so napravili res že dosti zmešnjav ter storili s svojim brezvestnim kričanjem in obrekovanjem našemu kmetu in obrtniku že premnogo škode, vendar omagujejo v tem »bojevanju za sveto katoliško stvar«. Njihovo zaganjanje v »Norici« in »Prismojencu« proti velevažnemu nakupu velevažnih poslopij v Gorici ni naslo iskanega odobranja v klerikalnih krogih. Mi smo informirani, da se je obsojalo tam očitane s »spekulativom« v »Norici« in voščilo h »krčmarski obrti« v »Prismojencu«. »Slovenec« v Ljubljani je sporočil prvotno nekaj o »slovenskem hotelu« v Gorici, ali ko je zagledala »Norica« s »spekulativom« beli dan, je zapisalo glasilo ljubljanskega škofa, da se je izvršila le neka »premomba v posesti«. Seveda, »Slovenec« ne more pustiti svojih ljubljencev v »Solekem domu« na cedilu in pa dr. Šustersič se boji za tiste tisočake, katere je zatolkel v Centrifugo; zato pomagajo iz ljubljanskega Šenkla v do sedaj držati po koncu, kolikor se da, že tako oslabele gospodo okoli don Antonia, da ne pride popolnoma ob ves kredit ter dr. Šustersičeva kasa ob tisočake.

Kam so prišli ti ljudje? Ko je počil razkol, so udarjali na veliki boben in trobentali z velikimi trobentami, kakor da so jih jim posodili angelji, kako da bodo delovali za narod ter branili njega svete pravice, kako da je le v njihovem taboru spas goriskih Slovencev. Vero so vlačili za lase v svoj poulični boj, sveti zakramenti, pekel, vica in nebesa, vse je moralo za nje na bojšče. Ko so pa z raznimi nepoštenimi sredstvi zlezli na površje, so se pa oddahnili, in tam sedijo sedaj poosobljeni »dolce far niente«. Nikakega delovanja ni iz njihovih vrst, nikjer ni videti ničesar pozitivnega, kar bi bili vstvarili tekom let po razkolu. Nič. Može potivajo, v deželnem zboru in odboru

si pustijo polagati na jezik besede iz ust dr. Pajerja, don Antonio krmari na Dunaju v pošumljeni Šustersičevi baraki, ki se utegne kmalu potopiti, in kadar mu je le že predolg čas, pa lovi muhe po potrpežljivem časnikaškem papirju. Naši klerikalni časnikarji se sprehajajo po Balkanu ter preštevajo Turke, kaj se doma godi okoli njih, to jim je deveta briga. Nič in zopet nič. Može spijo, osiveli v narodnem delu!

Sedanje delo je prepuščeno — nam! To zapuščino je prevzela narodno-napredna stranka, za svojo nalogo si je postavila delo za slovenskega kmeta in inteligenta na Goriškem: svesta si je te naloge in vrši jo in jo bo tudi vsrila, in sicer v vedno večji meri in vedno lažje, čim bolj se pogreznjejo pobožni možkarji z ljubljencem naroda vred v spanje pravičnega! Klerikalna stranka gre nizdol, le nekaj zdrazbarjev se se z naporom zadnjih sil drži na površju, naša pa gre navzgor, njene čete se množijo, in prav taki čini, kakor smo jih imeli gori v mislih, privabijo v naše vrste še marsikoga neodločnega. Saj pa naša stranka tudi kaže delovanje na vseh mogočih poljih, klerikalci pa hodijo rakovo pot. Vse, kar imajo pokazati, je nepotrebna »Centifuga« in pa tista delavska bandera v pa-pezevih barvah, katero mislijo blagosloviti, kadar se malo svet ogreje. Na polju razdiranja in podiranja, blatenja slovenskega imena, tam pa so bili res veliki. To je velika črna stran v zgodovini goriskih Slovencev, in se prihodnja generacija bo bridko čutila posledice, katerih je kriva compagna bella okoli semeniskega profesorja in raznih c. kr. profesorjev s par nadutimi kaplani...

To zavest imamo, da delamo, in ta zavest nas je tudi ohranila hladne nasproti najnovejši hudobiji in zvitariji od strani gospode iz »Sol. doma«. Po tej poti pa pojdemo tudi naprej, in tako bo razdalja in razlika med nami in klerikalci vedno večja, dokler ne ostane končno iz črne garde le še par steklinovitev, za katerih lajanje pa se bodo toliko menili kakor za lanski sneg. In takrat utegne nastati nova pločvita doba narodnega dela med goriskimi Slovenci... Nasi kavci pa že danes lahko premisljujejo, kam so prišli in kam se pridejo.

DOPISI

Iz Rodika. (Kdo je kriv greha?) — Star pregovor pravi: »Ako se ti far na vogel tvoje suknje vsede, odrezi vogel, vzemi ostalo suknjo, pusti farja in odstrani se od njega!« —

Kaj pa če je suknja nova, lepa in draga, in če se ti taki slučaji večkrat dogajajo? Je-li mogoče vedno molče trpeti storjeno škodo? Nikakor ne! Vsaka mera se enkrat napolni. Saj ni ta slična farški bisagi, ki nima dna. O ti bisaga — krater! — Koliko zuljev se je že napravilo in počilo na roki tlačnega kmeta radi tebe. — Če revež na lep način ne stavi krvavega zasluzka vanjo, že vlei nad njim Damoklejev meč, preti mu nevarnost, poguba s peklom in še sto drugih nesreč. — Ako čitaš resnicoljubno narodno-napredno časopisje, to je po klerikalnem sistemu, ki so si ga »klerusi« sami izumili, smrten greh. Njih glasila pa, to ti je resnica in pravičnost. Te silijo od zore do mraka, torej ves božji dan med ljudstvo. — S klerikalnimi stracami in pergamenti slepijo, agitirajo in silijo, hodeč od kraja do kraja, kakor rjoveč lev, ter iščejo, koga bi na meh odrli. — Ubogega oratarja tišče od nekaj v zid tako, da ne more niti živeti niti umreti. — Spredej ga ližejo, hvalijo, zadej pa ga strizejo in praskajo, da je joj. —

Pa tudi vi ste Adamovega rodu. Kaj hočete delati izjemo? Ali niste podedovali izvirnega greha, kakor vsi drugi? Torej je vsak, tudi če je iz Češke, podvržen slabemu in dobremu. Slabega sicer prav malo užije. — Spoštujem prave duhovnike, sovražim pa — farje, in te imam v mislih! —

Če mu je bila tolika sreča mila, da je postal služabnik božji ter da je tako prevzel duhovno pastirstvo nad nas ovčicami, zakaj ne spolnuje vestno take častne službe? Zakaj trpinči s svojo gorjačo krotka in pohlevna jagnjeta? Čemu prodaja ovčji sir, skuto in maslo, ne da bi pokladal ovčicam tudi potrebne klaje? Kaj je že spuhelo, kar se je nekaj učil? Kje so telesna in duhovna dela usmiljenja: Lačne nasititi, mrlice pokopavati. Kaj poreče na. Odrašenik? Potem se celo, vi črnuhi, jezite, da se vam vedno kaj

Križarji.

Zgodovinski roman v štirih delih.

Poljski spisal H. Sienkiewicz. — Prev. Podravski.

(Dalje.)

»Toda ondi nimajo nikake vere. Najhujši pes je bil res oni Danvold, katerega je ugonobil Jurand ob enem z Gotfriedom. Tako mi je povedal Čeh. Drugi za Danvoldom je bil Rotgier, a ta je podlegel pod Zbiškovo sekiro, pa tudi ta starec je okrutnež ter udan zlodju. Ljudje ne vedo nič gotovega, jaz pa si mislim, ako je Danuška poginila, da je poginila pod njegovo roko. Pripovedujejo, da ga je doletela neka nezgoda, toda kneginja v Plocku mi je rekla, da se je že izlizal. Z njim bomo imeli v Ščitnem opravek. Dobro, da imamo pisma od Lichtensteina, kajti njega se ti pasji bratje bolj bojé, nego samega velikega mojstra. Pravijo, da je silno močan in pri tem jako osvetljiv. Niti najmanjše krivice ne odpusti nikomur. Brez njegovega pisma ne bi šel tako mirno v Ščitao.«

»Kako je ime staremu?«

»Siegfried de Löve.«

»Bog daj, da se pobotamo z njim.«

»Bog daj!«

Matija se nasmeje ter reče čez nekaj časa:

»Kneginja v Plocku mi je rekla: »Vi se pritožujete kakor jagnjeta nad volkovi, a vendar od teh

volkov že trije več ne živé, kajti nedolžni ovni so jih zadavili. In tako je tudi v resnici.«

»A Danuška in njen oče?«

»Tudi jaz sem rekel to kneginji. Toda v duhu se vendarle radujem, da se pokaže, kako nevarno je, ako se nam dela krivica. Saj tudi mi vemo, kako je treba pograbititi sekiro in kako mahiniti z njo. Kakor Čeh, tako si tudi jaz mislim, da Danuška in Jurand ne živita več, toda zanesljivega ne vé nihče nič. Zlasti še pomilujem Juranda, ki je prebil v življenju radi tega dekleta dovolj tuge, in ako je umrl, umrl je gotovo okrutne smrti.«

»Kadarkoli pomislim nanj, se spomnim tudi očeta, ki tudi ne živi več,« odvrne Jagjenka ter dvigne svoje solzne oči kvišku.

Matija pokima z glavo ter reče:

»On je gotovo že med izvoljenimi božjimi v večni svetlobi, kajti v vsem našem kraljestvu ni bilo bolj-sega človeka od njega.«

»Oj, ni ga bilo ne!« vzdihne Jagjenka.

Daljši razgovor jima pretrga kmet-kažipot, ki nakrat ustavi konja, na to se obrne, urno prijezdi k Matiji in zakliče s čudnim, prestrašenim glasom:

»Za Boga! Poglejte, gospod vitez, kdo se nam bliža s tem z onega griča?«

»Kje?« vpraša Matija.

»Tamkajle! Nemara je kak orjak ali kaj?«

Matija in Jagjenka vstavita konja ter gledata tje kaj proti griču, kamor jima je kazal sprevodnik. Ondi res zagledata na griču človeško bitje, ki je navadnega človeka daleč nadkriljevalo.

»Prav ima. To je res velik človek,« zamomlja Matija.

Potem nagrbandi čelo, pljune na stran in zakolne.

»Čemu kolnete?« vpraša Jagjenka.

»Ker sem se spomnil, kako sva baš nekega takega jutra, kakor je danes, zagledala z Zbiškom na potu iz Tinjca v Krakov prav takega orjaka. Takrat sva si mislila, da je to Valkir. Pa pokazalo se je, da je bil to gospod iz Tačeva, in res se iz tega ni izcimilo nič dobrega.«

»To ni vitez, saj gre peš,« reče Jagjenka, upiraje v daljavo svoj pogled. »Razločno vidim, da nima orožja, marveč le palico drži v levi roki.«

»In maha s palico pred seboj, kakor bi bila noč,« doda Matija.

»Giblje se le komaj nekoliko. Morda je slep ali kaj?«

Pognali so konje in dospeli čez nekoliko časa k starcu, ki je stopal polagoma z griča ter iskal pred seboj s palico pot.

Bil je to človek visoke rasti, dasi od blizu ni bil več videti orjak. Spoznali so tudi, da je popolnoma slep. Namesto očí je imel dve rdeči jamici. Tudi desne roke ni imel, namesto katere mu je visel ob njej vol iz prasnega platna. Beli lasje so se mu vsipavali na ramena, brke so mu segale do pasu.

»Siromak nima ni psa, niti dečka, marveč si sam s palico išče pot,« spregovori Jagjenka. »Za Boga, tega reveža ne moremo pustiti tukaj brez pomoči. Ne vem, ali me bo razumel, a sekako ga nagovorim v našem jeziku.«

predbacia. Tako potegne in ravnanje je grdo, nezgodno, je tudi smrtina kuga za nas ovcke. Ne bodite tirani! Ne davno od tega se je izrazil priprosti volar, ki se Trsta videl ni, da volar, far in ovčar najbolje žive. Čudopolne besede. Ako torej vidi volar farjeve zlobnosti, zakaj bi kmet ne zapazil, da je farska bisaga brez dna. Kaj nimate mari tudi vi uradnih plač? Čemu „fehtate“, kar vam ne pritiče. Duh časa že zahteva spremembe. Ura je skoro dvanajsta! —

To bi bil sklep tega dopisa, ali žalibog ne morem se končati, smili se mi ljudstvo v Rodiku. Med tisto farsko druhal, ki nima vesti in menda tudi ne srca, ki hoče biti voditelj naroda, ki nasprotuje učitelstvu, ki bi rada vse naprednjake pohrustala, bralna in pevsko društva uničila, spada tudi č. g. župnik Elanec, instaliran v Rodiku. Imenovani župnik kaj red zabija klin v pretesno luknjo. Čemu sili ljudstvo v klerikalni tabor, če ga ono niti ne more trpeti v vasi? Čujte, dragi citatelji, kaj pomenja ta gospod. — Dne 4. januarja t. l. je bil enoglasno izvoljen p. edsednikom kraj. sol. sveta v Rodiku gosp. Josip Babič, župan istotam. Njegov prednik č. g. nunc je predsedoval 4 leta in pol. Ker je on že prej slutil, da ga ne doleti več ta čast, zahteval je povrnitev stroškov. — Posluš! Črnila, papirja in peres je potabil za K 8,20 v za pošiljatev uradnih spisov in vabil k sejam, ter k opravičevanju solski zamud je gospod potrosil K 30. On je zahteval sedaj od županstva v Rodiku potom okrajnega sol. sveta povrnitev stroškov. Slednjič je županstvo dognalo, da mu gre samo K 4 in 20 v. Namesto teh kron zahteval je od občine drv. Kaj drv!

Te dni je umrl v Rodiku uboren sivolas starček, ki je bil c. kr. gozdar v pokoju in menda brez sorodnikov. Temu vaškemu dobrotniku se je odreklo cerkveni pogreb in ga pokopalo seveda civilno. Drugi dan pride verna ženica v farovž in plača K 2,34 v za eno sv. mašo za pokojnega. Župnik je sprejel denar. — On je umrlega spoznal grešnikom; torej kaj pomaga „ferdamani“ duši tudi tisoč sv. maš. Bravo, po poklicu božji namestnik.

Kakor znano, so ustanovili v Rodiku bralno in pevsko društvo „Jurčič“. Namen istega menim, da ni potrebno posebej tolmačiti. Ker se je društvo na pristni narodno-napredni podlagi ustanovilo, mu je župnik prvi protiboritelj. Sveta jeza ga lomi in susi. Če bi ne imel kuharice Francike, da ga nekoliko kratkocasi, bi fant najbrže obupal.

Za danes se to: Slišal sem od zanesljive osebe, da je imenovani župnik spuščal opravljive besede na g. župana in g. učitelja. Zazdeva se mi, da je govoril javno pred altarjem ravno o imenovanih gospodih zategadelj, ker se je ustanovilo pevsko in bralno društvo in ker ni dobil od občine drv. Kaj vas trese pred altarjem vroča mrzlota? Pevski zbor imate svoj. Za drva pa vdobite na leto od vsake h. št. 2 K razen drugega. Mogoče

vas davi sveta jeza vsled tega, ker ste 10 ur predpostavno pokopal nekoga mrlica?

Morda si želite kak „puser!“ od vaše zgubane in jezične Francike, katere pravi, da je v tukajšnji narodno-napredni društveni čitalnici hudič. Pazite dobro, da vam ne iztirja kaka oblast jezične Francike iz farovža. Res, da se zove Sustarski, a ljubljanski dr. Sustarski vam je ne ustavi. Poslijte jo rajši od sebe. Ona dela velike sragge in vneša prepir v vasi; — drugače pojde na Gorenjsko „per sup“, —

Torej, Jože, bodite vendar pametni, da vam ne reče kak pošten možak: Veste, vi ste že tak, da bi bilo boljše, če bi škof tisto olje na salato zlił, kakor da ga je vam na glavo. — Punkum!

Sv. Križ na Vipavskem. — Ni je občine na Primorskem, ki bi bila s davkom tako obložena, kakor naša, tako da ptujci, ki imajo posestva pod našo mero, se kar zgrajajo. Nič čuda, saj naše krotko starašinstvo je privolilo se celo županu precej hlapčevsko letno plačo za zamudo časa k sejam, brez dijet, in kaj še drugo, kar se menda marsikje ne godi kaj takega, tako tudi glede razsvetljave po ulici.... F. in B. je je potreba kakor vozu petega kolesa. — Živinski trg nas stane več stctakov, ali nimamo ga, ker tista občinska zasuta luža ne odgovarja toliki svoti, sploh se je delalo na to samo, da je blizu krčme klerikalnega vodstva.

Kako so skrbni za se, se je pokazalo l. 1901., ko je zahteval deželni odbor od občine, naj se vpiše vse glavne poti, da postanejo kot glavno občinske; takrat je naš slavni podžupan vpisal pot v njegovo senožet samo, vse druge pa izpustil, na kar se čutimo občanarji še vedno žaljeni, in scasoma ulegnemo tudi škodo trpeti. Da bi se taki in enaki slučaji v javnost ne spravljali, treba pri volitvah precej potrositi; rajši se izvoli tudi kak krivoprisežnik, samo da se popolni številu. —

Čujte, ljudje božji, kako je z vero pri nas! Kadar se rodi v kaki napredni hiši otrok, in se ga ne nese še tisto uro h krstu, pa začnejo vpiti ti sveti klerikalci: Lej ga brezverca, tako zaukaže dr. Tumova vera, temu pride dr. Tuma krstit, Bog daj, da bi umrlo brez krsta itd. Lepa ljubezen do bližnjega! Prasam pa klerikalno vodstvo, zakaj pa oni popolnoma uničujejo tiste praznike, ki so jih praznovali naši predniki v najlepšem redu, kakor 3. maja, 14. sept. itd. Na omenjene dni gredo naši starašini najrajši na vožnjo, kosit in na drugo delo. Zato so začeli tudi drugi opuščati tiste praznike, češ, če hudič ne vzame klerikalca, tudi drugega ne bo, pravijo pa, da gre klerikalec v nebesa z dušo in telesom, drugi pa so zadovoljni, da gre le duša! — Več se pride.

S Polje. — In našega kraja, s Polje, smo dobili v „Prim. Listu“ dva dopisa, ki nam obečujeta same dobrote. Žal, da se nam skriva g. dopisnik, da ga ne moremo po-

častiti za njegovo dobroto. Pozabil pa je ta dopisnik popisati, kako so nam bili prišli pred deželnozbornskimi volitvami merit cesto iz Cerkna in prosluli Janezek s St. Viskegore, ki so nam pomerili cesto tako na dolgem, da res ne vemo, kaj bi dali tem proslulim gospodom za plačilo. Denarja nimamo, ker nam niso dali nič od cestnega odbora, volit namo sli na njih stran, ko so prišli za tisti namen, zategadel jim pa želimo vse dobro, in sicer gosp. Čimali kakor tudi svetovnemu Janezku....

Res, da smo Poličani skoro brez poduka in da nismo izobraženi, ker imamo le poljedelstvo za politiko, ali vendar, da bi tako osle brili z nami, tega pa ne pustimo, to je za preneumno!

Demate in razne novice.

Smrtina kosa. — V Belaju pri Cerovljah v Istri je umrl gosp. Adolf Kürner, oskrbnik na posestvu kneza Auersperga. Pokojni Kürner je bil dobro poznat v Gorici, kjer se je mudil še pred kratkim. Bodi mu blag spomin, preostalim naše sožalje!

Porekl. — Na Opčinah se je poročila g.čna Milica Valentičeva, hčerka učitelja g. Valentiča, z g. Hermanom Boltarjem, uradnikom pri ravnateljstvu c. kr. drž. železnice v Beljaku.

V cerkvi na Katinari se je poročil g. Karol Čok z g.čno Marijo Uličnikovo iz Šmarji pri Kopru.

Bilo srečno!

C. kr. kmetijska družba. — Zadnje mesece se je vpisalo iz sodnega okraja goriskega nad 100 novih udov. Ker voli posebe vsak oddelek v osrednji odbor na 15 članov enega zastopnika, je bilo treba dopolnilne volitve 7 članov. — Ker smo zmagali pri prejšnji volitvi Slovenci, je vzel zdaj to volitev v roke sam predsednik dr. Pajer ter tudi „sijajno“ zmagal. Toda čujte, kakošnih sredstev se je poslužil voditelj laske „liberalne“ stranke!

Povabila k volitvi je poslal le par dnij pred volitvijo — ki je bila v soboto 18. t. m. od 11. predp. do 1. popoldne. Mnogi Slovenci sploh niso dobili povabila. Vabila so dobili tudi novo pristopivši člani, dasi niso se imeli prilike, da bi plačali udnino za l. 1903.

Dr. Pajer je odredil, da bodo smeli voliti le tisti, ki so že plačali udnino ter so dobili izkaznico. Niti pobotnica sama ne zadostja! — Da bi se noben italijanski glas ne zgubil, je poslal dr. Pajer prejšnjega dne vsem italijanskim članom pobotnico in izkaznico v hišo, toda nobenemu Slovincu, dasi je doslej c. kr. kmetijska družba vselej izterjevala udnino od goriskih članov tako, da je sluga prišel s pobotnico v hišo. Na tak način so plačali Lahi vsi, Slovencev pa skoro nijeden.

Ali čujmo, kaj je ukrenil stari lisjak Pajer dalje. — Ker je pričela volitev žele ob 11. predp., bi utegnili ti vrazji Slovenci do tje plačati udnino in dobiti izkaznico. Zato je blagajnik ta dan izginil iz Gorice. Mi trdimo, da je odsel na ukaz dr. Pajerja.

V soboto ob 11. predpoldne je pričela volitev; komisiji je predsedoval sam dr. Pajer. — Ogmoma večina Slovencev ni bila pripuščena k volitvi, ker ni mogla pokazati letošnje izkaznice. Niso volili n. pr. dr. Tuma (član osred. odbora!), Gabršček, poslanci Grča, Berbuč, Klancič, župnik Kolavčič, vikarij Mašera (član osrednj. odbora!), ravnatelj Križnič, solkanski župan Mozetič itd., vsega gotovo nad 70 članov. — Bili so zavrtnjeni celo taki člani, ki so se izkazali z letošnjo pobotnico; toda izkaznice niso imeli — in niso mogli voliti.

Naravno, da je vzbudil tako sramoten volilni švindl ogorčenost vseh navzočih Slovencev, ki so začeli protestovati na vse možne načine, čimdalje ostreje in ostreje, da je prišlo v dvorani do popolnega viharja. Dr. Pajer je poslal po policijo. Prišel je visji polic. komisar g. Contin z dvema stražnikoma. Ko je videl g. Č., za kaj tu gre, je izjavil, da je njegova naloga po zakonu omejena; ako ne more vzdržati reda g. predsednik, moral bo on kot vladin komisar zbor razpustiti in volitev s tem ustaviti... Dr. Pajerju ta odgovor ni prav ugajal. Ali je mar menil, da bo policija kar gonila Slovence v zapore, same ugledne možje, ki zahtevajo le svoje pravo proti — tako skandaloznemu švindlu?!

Nad poldrugo uro je vreščalo po volilni dvorani. Dr. Pajer jih ni slišal toliko trpkih menda še nikdar. Slovenci so narekovali zapored svoje proteste na zapisnik. Končno je proglasil dr. Pajer, da so bili izvoljeni italijanski kandidati.

Se istega popoldne je šel na namestništvo, na poljedelsko ministerstvo in ministerskemu predsedniku brzojaven protest, kateri so podpisali v imenu Slovencev trije deželni poslanci. Pismen protest bo sledil.

Dr. Pajer je torej srečno zanesel narodnostni boj tudi v c. kr. kmetijsko družbo. Umevno je, da Slovenci ne ostanemo dolžni odgovora. — Ako ne bo drugače, bomo morali ustanoviti Slovenci samostojno kmetijsko družbo. Sedanja bo morala odložiti naslov „c. kr.“, a vlada bo morala deliti podpore po — številu prebivalstva. To je edini pravi odgovor, ki mora slediti na Pajerjev volilni skandal 18. t. m.!

Prememba posesti. — Gospod Anton Pečenko, veleposestnik in trgovec v Gorici, je kupil Rinaldinjevo hišo v Verdijeji ulici (poleg dosedanje svoje), ki tudi sega do Telovadnega trga. Tako imata gg. Pečenko in Bolko v posesti celo prvo fronto Telovadnega

(Dalje v prilogi.)

Po teh besedah skoči urno s konja, stopi tesno pred starca ter išče denarja v usnjati mošnji, ki jej je visela ob pasu.

Starec, ki je zaslišal pred seboj konjski topot in človeško govorico, stegne pred se palico ter dvigne glavo kvišku, kakor navadno delajo slepci.

»Hvaljen bodi Jezus Kristus!« ga pozdravi deklica. »Ali me razumete, starec?«

Ko je slišal starec njen mlad in nežen glas, se strese, po licu mu spreleti nekaj čudni blisk; bil je očitno zelo ganjen. Tako je stal, ves se tresoč, nekaj časa, na to pa vrže palico od sebe ter se zgrudi pred njo na kolena, moleč kvišku svoje roke.

»Vstanite! Rada vam hočem pomagati brez prošnje. Kaj vam je?« ga vpraša čudeča se Jagjenka.

Toda on jej ne odgovori ničesar, samo dve solzi se mu strkljata po licu in iz ust se mu izvije nerazumljivo tarnaenje:

»Aa! A!«

»Za usmiljenje božje, ali ste mutast ali kaj?«

»Aa! A!...«

Na to dvigne starec svojo desno roko kvišku, napravi v zraku znamenje križa, potem pa potegne z levico preko ust.

Jagjenka ni razumela ničesar, zato je pogledala Matijca, ki jej je dejal:

»On ti kaže, da so mu izpulili jezik.«

»Ali so vam izpulili jezik?« ga vpraša deklica.

»A! A! A! A!« ponovi večkrat zaporedoma starec, kimaje pri tem z glavo.

Potem pokaže s prsti oči in dvignivši kvišku desnico brez pesti, pokaže z levico, da so mu jo odsekali.

Sedaj sta ga razumela oba.

»Kdo je vam to storil?« ga vpraša Jagjenka.

Starec napravi še nekolikokrat znamenje križa v zraku.

»Križarji!« zakliče Matija.

Starec pritrdi ter pobesi glavo na prsi. Nastane kratko molčanje. Matija in Jagjenka sta se vznemirjeno pogledala, ker sta imela pred seboj jasn dokaz, da Križarji ne poznajo ni usmiljenja, niti mere v svoji kazni.

»To je strašno!« reče končno Matija. »Kaznovali so ga grozno, in Bog sam vé, ali je bila kazen pravična? Toda tega od njega ne poizvemo. Samo ko bi vedeli, kam ga naj odpeljemo; očitno je to človek iz te okolice. On razume naš jezik in prostaki tukaj govoré tako, kakor tam v Mazoviji.«

»Ali nas razumete, kaj govorimo?« ga vpraša Jagjenka.

Starec pokima z glavo.

»Ali ste izmed tukajšnjih ljudi?«

Starec odkima z glavo.

»Nemara iz Mazovije?«

»Iz pokrajine kneza Januša?«

Starec zopet pokima.

»A kaj ste delali pri Križarjih?«

Starec ni mogel odgovoriti, toda na licu se mu pojavi izraz take neizmerne bolečine, da se je mehko Jagjenkinu srce kar pretreslo od sočutja. Matija, dasi je bil bolj trdega kova, pa reče:

»Gotovo so mu napravili krivico ti psi, mogoče da še po nedolžnem.«

Jagjenka pa stisne revežu v roke nekoliko drobiža.

»Čujte me!« reče mu, »mi vas ne zapustimo. Pojdite z nami v Mazovijo in v vsaki vasi vas hočemo vprašati, ali ste tam doma. Morda tako najdemo vaš dom. Samo vstanite, ker mi nismo nikaki svetniki.«

Vendar starec ni vstal, marveč se je še bolj sklo-

nil, objel njene noge, kakor bi se izročal njenemu varstvu in pri tem se mu je neko začudenje, neko razočaranje pojavilo na licu. Po glasu je bil namreč sodil, da stoji pred njim deklica, med tem pa se je njegova roka dotaknila usnjatih škorenj, kakoršne so uosili na potovanju vitezi in oprode.

Jagjenka pa mu reče:

»Da, tako ukrenemo. Takoj nas dojdejo naši zovovi, pa si počijete in se okrepite. Toda v Mazovijo še sedaj ne pojdemo, ker moramo še poprej odriniti v Sčitno.«

Po teh besedah skoči starec mahoma na noge. Groza in osupnenje se mu čitata z obraza. Razprostrl je roke, kakor bi jim hotel zagradiť pot, iz ust pa se mu jamejo izvijati čudni in prestrašeni glasovi.

»Kaj vam je?« ga vpraša prestrašena Jagjenka.

Toda čeh, ki v tem hipu s Setjehovno dospe in nekoliko trenutkov starca pazno ogleduje, se obrne nakrat s pobledelem licem k Matijcu ter mu reče z nekakim čudnim glasom:

»Za rane božje! Dovolite mi, gospod, da mu nekaj rečem, ker niti ne slutite, kdo bi vtegnil to biti.«

In ne čakaje dovoljenja, priskoči bliže k starcu, mu položi roko na ramo in ga vpraša:

»Vi prihajate iz Sčitna?«

Starec se kakor iznenaden po njegovem glasu pomiri ter pokima z glavo.

»Ali niste iskali svojega deteta?«

Bolestni vzdihljaj je bil jedini odgovor na to vprašanje.

Glavač nekoliko poblede, na to ga še enkrat pogleda s svojimi presunljivimi očmi ter reče počasi in razločno:

»Vi ste Jurand iz Spihova?«

»Jurand!« zakliče Matija.

trga, „Trgovsko-obrtna zadruga“ ima pa zadnjo fronto; na jednom kracu je sosed Dunajčan Dreher s svojo znano dvorano, na drugem pa meji le še „Unione Ginnastica“ s svojim kurnikom, drugače je cela veličastna „Piazza Ginnastica“ v slovenski posesti. Po vera Ginnastica!

Kakošni so kavci in kakošni naprednjaki. — Kako nesramno sta pisala „Gorica“ in „Prim. List“ o priliki „veliko nočnih piruhov“, je znano našim čitateljem. — Dostavljamo takoj, da s tem ne dolžimo cele klerikalne stranke, ker nam je znano, da so mnogi klerikalci sami obsojali brezvestno pisunstvo imenovanih listov. Komur ni še zamrla slovenska iskra v srcu, pa naj bo še tako klerikalno, se mora le veseliti novih uspehov, novih korakov na lestvi naše gospodarske osvoboje izpod tujih okovov, ki so nas vedno tako krvavo žulili.

Naj bo kako podjetje še tako lepo, mu je mogote škodovati; škodovati našim narodnim podjetjem pa je naravnost zločin! — In klerikalna lista bi srčno rada škodovala, ako bi le mogla! Ali ni to skandal, kakoršen bi morala javno obsoditi cela klerikalna stranka?

Naj klerikalci malce primerjajo, kako se obnašamo naprednjaki nasproti neki — klerikalni zadrugi! Glavni promet — lahko rečemo, da nad tri četrtine! — ima ta zadruga z naprednjaki. Zadoščal bi en sam članek v „Soči“ in „Primorcu“ in — po zadrugi je! Mi smo si svesti tega dejstva, pa naj bi „Gorica“ in „Prim. List“ le zakrivala oči pred njim, — ali kaj smo storili doslej? Ne v „Soči“ ne v „P.“ nismo priobčili ne ene neugodne vesti, dasi imamo gradio, ki kriči naravnost po kazenskih paragrafi. Zadruga je pa tudi še drugače zavisna od naprednjakov. In vendar smo vsi molčali, da, vsi naprednjaki smo jo celo podpirali, ker smo imeli pred očmi splošno narodno korist. — Kavci pa bi radi škodovali, ako bi le mogli, celo ob tako znameniti narodni pridobitvi, kakoršno so objavili svetu „velikonočni piruhi“.

Novi urnik na c. kr. državnih železnicah. — Na črtah c. kr. ravnateljstva državnih železnic v Trstu stopi s 1. majem v veljavo poletni urnik. Na istrskih črtah ter na črtah Tržič-Cervinjan in Trst-Sv. Andrej-Poreč ni nikakih sprememb.

Na Vipavski železnici bo vozil mešani vlak št. 851 za 15 minut kasneje. Odhod iz Gorice ob 9.10 na dopoldne.

Na črti med Divačo in Sv. Andrejem v Trstu bosta od 1. maja do 30. septembra vozila potnike v drugem in tretjem razredu tudi tovorna vlaka št. 71 in 171. Vlak št. 71 odhaja iz Divače jutraj ob 5.35. Ob nedeljah in praznikih bosta vozila, kakor doslej, vlaka št. 122/22 (odhod od Sv. Andreja ob 2.30 pop., dohod v Divačo ob 3.50 pop.) in št. 21/121 (iz Divače odhod ob 7.50 zvečer, dohod v Trst ob 9.25 zvečer.) Cene so znižane.

Biljenski kurat Rojce je pripovedoval v nedeljo pri popoldanski službi božji to, kar je bilo pisano o njem v „Soči“ danes 8 dnij. Opravljaj je tistega mladeniča, katerega je udaril, da je bil že v soli hudoben itd. Drugače pa se je strašno hvalil, da je že toliko in toliko dobrega storil Biljencem ter nobenemu še nič slabega, rekel je, da je čist, pošten, nedolžen, da ga Bog varuje, da je brez greha, da vsaki teden hodi k spovedi itd. Rekel je tudi, da sedaj je gonil on ljudi v cerkev, sedaj pa napravi občinsko stražo, da bo ta gonila ljudi v cerkev. Trdil je tudi, da je v Biljah kakih 5 do 6 kozlov, ki delajo združbo in so proti njemu. Povedal je tudi, da ni on snedel službe staremu organistu ter da ga je jezilo tri dni, ko je bral v „Soči“ one reči o sebi. Med drugim je omenil tudi, da je klican na sodnijo dne 1. maja radi one klobute, katero je prismoil onemu mladeniču, sinu starega organista. To je bila njegova božja beseda v nedeljo popoldan. Umevno, da so se pečali ljudje s to božjo besedo, ali ljudski glas v Biljah ni bil nič kaj dovoljen za kurata. Ljudje so bili mnenja, da tako pripovedovanje ne tiče v cerkev, da bi moral povedati zunaj cerkve, potem bi mu že odgovarjali. Skliče naj skupaj Biljence, potem že izve, kaj mislijo o njem in njegovem delovanju. Zdravbar je on ne pa drugi, naj bo tak, kakor gre za duhovnika, pa ga ne bodo njegovi verniki stajali v javnost, ampak bo imel mir in užival bo spoštovanje ter se mu ne bo treba jeziti kar po tri dni, ako se pove v javnosti o njem kaka britka resnica, katera se ne strinja z duhovniškim poklicom.

Sicer pa je videti mož včasih tak, kakor bi ne bilo vse prav v redu v njem. Ob gotovih časih ga to nekako prime. Nekoč je rekel nekdo v Rojčevi družbi, da je rojen meseca marca ter ga včasih takole malce „potrka“. Rojce se je bil takrat hitro oglašil ter smehljaše rekel, da je tudi on „marčulin“. No, utegne imeti prav! Njegovo postopanje je prav po tem, in Biljenci pravijo, da meseca marca in april sta nevarna za njihovega dušnega pastirja!

Goriške potrebe. — Stanje industrij na Goriškem postaja od dne do dne kritičnejše. Nekatere njih ne dajajo skoro nikakega dobička. Položaj se je poojstril, ker ne delajo slabo le mlinci, ampak ječe in hirajo tudi sviralnice. Slaba je tudi z zemljedeljskimi pridelki. — Razpečevanje ne gre izpod rok, a cene so nizke. Če bo to trajalo še dalje, bati se je hudega.

A sedaj prihaja k vsemu temu se morebitni zapletljaj industrijskih in trgovskih interesov radi odpovedi starih trgovinskih pogodb. Gorica ima — ker je v neposredni bližini italijanske meje — ozke in vsakdanje trgovinske odnose izlazi z bližnjimi mesti videmskega okrožja in benečanske pokrajine, oziroma z Benetkami. Naravna stvar je, da bo Gorica močno občutila težke posledice novega trgovinskega dogovora med Avstro-

Ogrsko in Italijo, ako — kakor se čuje — ne bo ta nova pogodba vsaj v glavnih točkah odgovarjala sedanjemu, še veljavnemu dogovoru. Potem stopi industrijski položaj Gorice v akutno stanje. A nasledki bi mogli biti porazni. Več let je, ko Gorica ne nahuje ravno v pravem zmislu te besede, ali niti ne napreduje. Gorica je stacionarna. A že to so slaba znamenja za bodočnost.

Sedaj je avstrijska vlada, potom ministerstva za trgovino na Dunaju, odposlala v Gorico svoje pooblaščenca. Ti proučujejo razne važne podrobnosti, nanašajoče se na nujni statistični material, ki se nabira, da bo v podlago in izhodno točko za zbirko predlogov, katerih se bo posluževala avstrijska vlada povodom obnovenja trgovinske pogodbe med Italijo in Avstro-Ogrsko. Posebno važen je v tem pogledu tisti statistični material, ki se oslanja na gola dejstva, obstoječa na politično-geografski meji med Italijo in Ogrsko, v Korminu, ali ob reki Judriji, in ki se izrečno in očitno nanaša na carinske pogodbene točke in predpise. Ta material bo moral biti zbran z največjo skrbjo in točnostjo, ker isti sestavlja glavno oporo, okolo katere se bo vrtelo delikatno pretresanje mejsebojnih carinarinskih potreb, toli avstro-ogrskih, kolikor italijanskih.

Dunajska vlada je sicer pripravljena na vse slučajnosti. Ali na jedno dejstvo ne sme pozabiti. A to je, da — kakor že bilo — ekvilibra (spravi v ravnotežje) vinarske interese svojih primorskih državljanov v Istri in Dalmaciji, protipostavivši jih večim, ali bolj: nepravničnim zahtevam naših italijanskih sosedov, ki bodo hoteli imeti tudi vinskovo klavzulo, kakor do sedaj, in druge olajšave v širokem in za njih ugodnem obsegu. Zato naj se dunajska vlada, pa tudi njeni pooblaščenca naj se spomnijo tistega starega hrvatskega pregovora, katerega se more v trgovinski diplomaciji upotrebiti v primerni formi: „Ako je volk sit, pa tudi koza naj ne bo lačna!“

Hic Rhodus! Hic salta!

Adriaticus v „Trst. Lloyd“.

Razpis služb. — V tolimskem političnem okraju razpisujem sledeče službe: 1. Reka-Straža, začasnega učitelja-voditelja; 2. Dreženca, začasne podučiteljice oz. začasne ali pa stalne učiteljice; 3. Dreženca, stalnega nadučitelja; 4. Idrijsko, stalnega učitelja-voditelja; 5. Kamno-Volarje, začasnega učitelja-voditelja; 6. Logje-Robidišče, stalnega učitelja-voditelja; 7. Sv. Lucija, stalne učiteljice; 8. Podmelec, začasne podučiteljice oz. stalne ali začasne učiteljice; 9. Slap, stalnega učitelja-voditelja; 10. Soča, začasnega oz. stalnega učitelja-voditelja; 11. Čadrg-Zalaz, začasnega oz. stalnega učitelja; 12. Št. Viskagora, stalnega učitelja-voditelja; 13. Vrsno, stalnega oz. začasnega učitelja-voditelja; 14. Gorje-Poce, začasnega učitelja-voditelja; 15. Selaruti, začasnega učitelja - voditelja; oziroma

sedaj sicer popolnoma mesta v okraju, ki bi se pa spraznila z novim imenovanjem.

Prošnje pošlje naj se predpisanim potom c. kr. okrajnemu šolskemu svetu tekom šestih tednov od dneva razpisa naprej.

Se službami pod točko 1, 5, 6, 11 in 15 zvezano je potovanje, katero se nagradi z letnim zneskom 240 K.

C. kr. okrajni šolski svet v Tolminu, 16. aprila 1903. Predsednik: Prinzig s. r.

Poskušeni samomor. — Včeraj v jutro okoli 8. ure se je zaprl v sobo tukajšnji „Piccolov“ dopisnik, Anton Petris, med tem ko je bila njegova žena v kuhinji. V sobi je ustrelil nase iz revolverja, ali se ni zadell smrtno. Prenesli so ga v tukajšnjo bolnišnico; ali okrevala ali ne, se ne ve. Na mizi je bil pustil v kuvertu pismo, katero pa je zopet zavito ter stoji na njem napis, da je odpreti po njegovi smrti.

Iz učiteljskih krogov. — Ker „Gorica“ ni odgovorila na sledečo izjavo, prosimo cenj. list „Soča“, da objavi to izjavo: Vsem zborovalcem in udeležnikom obč. zbora ajdov. podružnice v Sv. Križu dne 5. febr. t. l. se je odposlala sledeča izjava:

„Podpisani zborovalci in udeležniki obč. zbora ajdovske podružnice učitelj. društva za goriski okraj dne 5. febr. t. l. v Sv. Križu izjavljamo, da obsojamo v 13. številki lista „Gorica“ objavljeni dopis o dotičnem zborovanju, ker isti ne odgovarja resnici, temveč piše lažljivo in zavito z namenom, učitelj. ugledu in časti škodovati.“

To izjavo so podpisali vsi zborovalci in udeležniki razen gosp. Ant. Bele-ta, nadučitelja v Oseku, kateri je sicer objavil v „Gorici“ 20. marca izjavo, da on poročila ni niti pisal, niti bil z njimi v kaki dotiki.

Podpisani odbor je radoveden, odkod in kako je dobila „Gorica“ dotično neresneno poročilo, in ali se drzne dotični poročevalec, katerega ni najti in ni bilo pri zborovanju, še vzdrževati svoje neresnično poročilo, ali zadosti žaljeni resnici ter prekliče svoje obdolžitve?

Odbor ajdovske podružnice učiteljskega društva za goriski okraj.

Iz Škrblne. — Kakor smo že naznanili, priredi bralno društvo „Narodni dom“ v Škrblini veselico s plesom dne 3. maja 1903. na dvorišču g. Ivana Adamiča. Pri veselici bode sodeloval komenski tamkvaški zbor in oddelek prvaške godbe. Vsled tega se nadejamo, da bode prva veselica v Škrblini kolikor mogoče obilno obiskana ter vabimo rojake, da nas podpirajo. Vspored prijavimo pravočasno. — Torej 1. nedeljo v maju v Škrblino! K obilni udeležbi vabi — odbor.

Narodno slavlje v Ajdovščini in Šturju. — Povodom izleta pevskega društva „Kolo“ iz Trsta v Ajdovščino dne 31. maja 1903. nameravajo ajdovsko-šturska narodna društva prirediti veliko veselico. To v vest slavnim narodnim društvom, ki kanijo istega dne prirediti kako veselico. Želeti je, da se

Toda Jurand je javaljne slišal to vprašanje, kajti predno je Glavač izgovoril, je omedlel.

Prebito trpljenje, glad in prevelik napor ter sedanje ganutje, so ga potlačili na tla. Bil je to že deseti dan, kar je je tako taval po svetu, iskaje s palico pred seboj poti, polomljen, lačen in utrujen, sam ne vedé, kam ga nesó noge.

Ker ni mogel nikogar vprašati za pot, je uravnaval svoje korake le po solnčnih žarkih, po noči pa je spal v jarku ob cesti. Kadar je šel skozi kako vas, ali ako je koga kje srečal, je stegnil roko in prosil miloščine, toda le poredkoma mu je kaka sočutna roka kaj podarila. Povsod so ga smatrali za kakega zločince, katerega je začela zaslužena in opravičena kazen. Že cela dva dni je dvomil, ali sploh dospe v Mazovijo — kar je tu nakrat srečal sočutna srca in prijateljske glasove svojcev, od katerih jeden ga je spominjal sladkega glasu jedine hčerke, in ko je bilo končno še izgovorjeno njegovo ime, pa je prekipela mera njegovega trpljenja, srce se mu je stisnilo v prsih, divje misli so mu zavrtle glavo in padel bi bil v cestni prah, ako bi ga ne bile pridržale krepke Čehove roke.

Matija skoči s konja, na to ga dvigneta oba in odneseta na voz ter položita na seno. Tu ga Jagjenka in Setjehovna vzdramita iz omedlevice, nahranita in napojita. Jagjenka, vidé, kako je slab, mu je sama prinesla k ustom kupico z vinom. In takoj na to se ga je polastil trd sen, iz katerega se je še le tretji dan sprebudil.

Matija se je posvetoval s svojimi ljudmi, kaj bi bilo sedaj najbolje storiti.

»S kratkimi besedami vam povem to,« spregovoril Jagjenka. »Mi sedaj ne smemo iti v Ščitno, marveč moramo iti v Spihov, da ga odložimo na varnem

med njegovimi ljudmi, kjer mu ne bo pretila nikaka nezgoda.«

»Poglejte no, kako ti svetuješ!« odvrne Matija. »Mi ga sicer moramo poslati v Spihov, nikakor pa ni treba, da bi radi tega šli tjekaj vsi, ker za to zadoščuje jeden sam voz.«

»Jaz ne svetujem,« odvrne Jagjenka, »toda mislim si, da bi od njega mogli marsikaj poizvedeti o Zbišku in Danuški.«

»A kako se hočeš razgovarjati z njim, ko pa nima jezika?«

»A kdo vam je pokazal, ako ne on, da ga nima? Vidite, saj smo tudi brez razgovora izvedeli to, kar je bilo treba, a kaj bo še le potem, ko se privadimo tega njegovega kazanja. Ako ga vprašate na primer, ali se je Zbišek že vrnil iz Marburga v Ščitno, pa nam on pritrdi, ali pa odmaja z glavo. Na ta način moremo poizvedeti tudi druge reči.«

»To je res!« zakliče Čeh.

»Ne ugovarjam in ne nasprotujem temu, da bi to ne bilo res, ker sem že tudi jaz sam na to mislil, samo da pri meni je prva stvar misel, a potem še le jezik.«

Po teh besedah zapove svojim ljudem, naj krenejo proti mazoveški meji. Potoma je Jagjenka vsaki hip pristopila k vozu, na katerem je ležal Jurand, v strahu, da bi jim potoma ne umrl.

»Nisem ga poznal,« je rekel Matija, »toda to ni nič čudnega. Bil je to človek kakor tur! Mazurji so govorili o njem, da on jedini bi se mogel kosati z Zavišem — toda sedaj je le ogródje.«

»Govorili so,« omeni Čeh, »da so ga z mukami usmrtili, vendar mi tega nismo hoteli verjeti, da bi kristjani mogli tako ravnati z opasanim vitežom, ki ima takisto sv. Jurija za patrona.«

»Bog daj, da bi se maščeval Zbišek vsaj deloma zanj. Le pogledjte, kaka razlika je med njimi! Resnica je, da so izmed teh štirih psov že trije padli, toda padli so v boju, in nihče ni kateremu v sužnosti iztaknil oči, ali mu izpulil jezik.«

»Bog jih kaznuje za to!« reče Jagjenka.

Matija se obrne k Čehu in ga vpraša:

»Precej ga nisem spoznal, dasi sem ga videl pozneje nego vi. Toda nekaj mi je dejalo, da je to Jurand, in čim dalje sem ga gledal, tem bolj sem bil prepričan tega. Ko sem ga zadnjič videl, ni imel dolge brade, niti belih las; kako naj bi ga sedaj spoznal v tem starcu? Toda ko je gospodična Jagjenka rekla, da gremo v Ščitno in je on na to tako grozno zataknal, so se mi takoj odprle oči.«

Matija se zamisli.

Iz Spihova bo treba odpeljati ga h knezu, ki gotovo ne oprostí zločincem grozne krivice, storjene tako uglednemu človeku.«

»Oni se znajo povsod izkopati. Na izdajski način so mu ugrabili otroka ter se izmotali; sedaj pa tudi o njem porečejo, da je prišel v boju ob oči, roko in jezik.«

»Kajpada,« reče Matija. »Saj so vjeli ob svojem času celo kneza samega v sužnost. On se sicer ne more z njimi bojevati, ker bi jim ne bil kos, k večjemu ako bi mu naš kralj pomagal. Ljudje pripovedujejo in pripovedujejo o veliki vojni, vendar sedaj še male vojne ni.«

»Saj je vojna — s knezom Vitoldom.«

(Dalje pride.)

v tem slučaju iste prelože, ker le tako hode močno ustvariti velik naroden praznik.

Veselični odsek.

Zima v spomlad. — Letošnji april nam je prinesel sredo spomladi naenkrat zimsko vreme. Od vseh strani se poroča o nenavadnem mrazu. Posebno pravijo poročila z Ogerskega, da je tam izreden mraz. Snega imajo nenavadno dosti in viharje so imeli v zadnjih dneh, ki so spominjali na prave orkane. Železniški vlaki so imeli velike zamude, z nekaterih postaj pa sploh niso mogli oditi radi viharja.

Brzjavni in poštni promet s Trstom, Gradcem ter zapadnim inozemstvom je bil ustavljen. V Oseku na Hrvaškem so imeli skozi 18 ur silen orkan. V Slavoniji so bile narastle reke, da so se bali velike povodnji. V Šleziji je padlo izredno mnogo snega, vse telefonske zveze so pretrgane. Na manjših železnicah je vožnja nemogoča. Iz Berlina poročajo isiolako o velikem viharju in močnem sneženju. Več vlakov je obličalo v snegu.

Na Dunaju in v okolici so imeli v soboto močan sneg z viharjem, ki je pretrgal skoro vse brzjavne in telefonske zveze. Izrul je vihar tudi stebre, na sploh pa so poškodbe na telegrafu in telefonu take, da se jih ne more primerjati z dosedanjimi. Vihar ni izrul le posameznih stebrov, ampak kar cele vrste ter pretrgal tudi žice. Iz Berlina poročajo, da je v kraljevem vrtu v Potsdamu napravil vihar neznansko škodo. Premnogo prastarih dreves je izrutil.

Slabo vreme in slana. — Dež in mraz sta obiskala v poslednjih dneh prav pridno tudi našo deželo ter nas presadila iz že tople in ljubke pomladi v zimo. Mraz pa je prinesel tudi slano. V nedeljo in ponedeljek so imeli hudo slano po Vipavskem, po Brdih in po goriški okolici. Slana je storila precejšnjo škodo na polju in drevju, in dasi so ljudje kadili in žgali, ni pomagalo nič ali bore malo.

Mejnarodna panorama. — Ta teden nam predčuje panorama znamenite lanjske manovre na morju, katerih se je udeležil tudi cesar. Vidi se cesarja, prestolonaslednika, visoke vojaške dostojanstvenike, vojake, ladije, manevriranje itd., ispolh je ta cikel prav zanimiv.

Koncert. — V petek 24. t. m. se bo vršil v gledališki dvorani koncert kvarteta Udel. Kakor čitamo v posebni brošuri, je žel ta nemški kvartet, koder je nastopal, mnogo priznanja. Vstopnice prodaja knjigarna Wokulatovala v Raštelu.

Za učiteljce. — Tržaški mestni magistrat razpisuje za prihodnjo šolsko leto eno, event. več stalnih služb učiteljic II. kategorije na slovenskih solah v tržaški okolici. Prošnje je vložiti do 15. maja.

Doktor vsega zdravilstva Rudolf Thoma se je naselil v Gorici, ulica G. Verdi stev. 19, ter sprejema od 8½ do 9½ ure predpoldne, ter od 2. do 3. ure popoldne.

Listalca. — G. dopisniku v P.: Prihodnjič. Hvala!

40.000 krom znaša glavni dobiček sreč za gorka zaločiča. P. n. g. čitatelje opozarjamo, da bode srečkanje nepreklicno 23. aprila 1903. in se sleherni dobitki izplačajo od zalagateljcev v gotovini z 10% odbitkom.

Svarilo! V novejšem času hoče nesolidno tekmovalje sloveče ime starih preskusenih rogaških mineralnih vod (last štajerske dežele) v prid njih vrelcev obrniti. Radi tega pribijemo, da sta edino „Tempel“ in „Styria-vrelca“ pristni rogaški kisli vodi. Pri nakupu je paziti na naslovni listek (etiketo), na katerem je označeno ime dot. vode ter štajerski deželni grb (panter) v srednjem polju; na plutovem zamasku je užgano St. landesch. Rochitscher. 4

Dober svet. — Kdor si želi lepo trato narediti, temu priporočamo, da si naroči od c. in kr. dvorne trgovine za semena Edmund Mauthner v Budimpešti travno mešano seme „Promenadnega ali Marjetinega otroka“. Že 29 let pošilja Mauthner za krasne nasade v Budimpešti in Marjetinem otoku ta travna semena.

Razgled po svetu.

Mestne volitve v Trstu. — V petek in soboto se je bila bitka med sedaj vladajočo stranko in med stranko bivšega župana Dompierija. „Patria“ in „Rosetti“ sta si stala nasproti. Zmagala je „Patria“; največ glasov je dobil Combi, 1619, najmanj Wieselberger, 1560. Kandidatje društva „Domenico Rossetti“ so dobili od 1099 glasov Joli do 1027. Po dovršenih volitvah so sesteli 2751 glasovnic, glasovalo pa je volilcev le 2702. Več jih je glasovalo celo za mrtve volilce. Nekateri so z raznimi pooblastili volili po 7 krat, 8 krat. Komisija je postopala skrajno pristransko.

Jakič odstopil od kandidature. — Volilci III. tržaškega okoličanskega okraja (Sv. Ivan) so bili postavili na 4 volilnih shodih svojimi kandidatom g. Ante Jakiča. Polit. društvo „Edinost“ ni bilo zadovoljno s to kandidaturom ter je nastopilo tudi javno proti Jakiču. No, sedaj pa se je Jakič odpovedal kandidaturi, bržčas na prigovarjanje od raznih strani; v svoji izjavi omenja tudi brzjavko dr. Laginje, ki pravi, da zahteva disciplina slovenske stranke, da se takrat odreče kandidaturi. Spor, ki je pretil ter bi bil utegnil imeti tudi posledice, je tako poravnán, vendar pa se je iz teh pojavov marsikaj učiti! Kandidat pri Sv. Ivanu je odvetnik dr. Gustav Gregorin.

Fran Dollenz, dosednji zastopnik tržaških okol. Slovencev v mestnem svetu, oz. dež. zboru, kandiduje sedaj kot kandidat laske „Patrie“, to je društva gospodovalne laske stranke. Volil je tudi z odprto glasovnico kandidate „Patrie“. Škandal!

Občinske volitve v Ljubljani. — Tretji razred je volil v ponedeljek. Izvoljeni

so kandidatje narodno-napredne stranke, protikandidatov sploh ni bilo.

Deželni odbor štajerski. — Deželni proračun za tek. leto izkazuje potrebnost K 24.263.382, pokritje znaša K 13.750.979, primanjkljaja je torej za 70.000 K več od lanskega leta. U finančnem odseku je izjavil posl. Žičkar, da Slovenci ne morejo glasovati za proračun, dokler trajajo v deželnem odboru take germanizatorične tendence. Z dež. denarji se podpirajo ponemčevalni zavodi in slična društva. Deželni zastop uraduje le nemški, okr. glavarstva nadlegujejo Slovence z nemščino. Pri volitvah v deželni odbor so prepustili eno mesto Slovincem, in sicer je izvoljen zopet prejšnji dež. odbornik Robič.

Stavka zdravnikov. — Členi kranjske zdravniške zbornice in jih namestniki so odložili svoje mandate, ker jim delokrog stavi premnogo zahtev od strani vlade, ali skoro nikakih pravic.

Naravnostna zveza med Londonom in Trstom po ekspresnem vlaku. — Po poletnem voznem redu 1903. se uvede dnevni ekspresni vlak med Ostende in Trstom, s spalnimi vozovi, s priklopljenjem zveze v London in iz Londona. Prihod v Trst je vsaki dan na južnem kolodvoru ob 7.10 zjutraj, odhod iz Trsta vsaki dan ob 6.35 zvečer.

Izvrševalni odbor moravske ljudske (mladočeške) stranke je imel v soboto v Brnu svojo sejo. Po večurni debati so vsprejeli nastopni sklep: „Sestava in značaj sedanjega vladnega zistema, posebno pa načelno odrekanje enakopravnosti in nezadovoljevanje kulturnim potrebam češkega naroda, zahteva, da češki poslanci tudi nadalje vstrajajo na najodločnejše opozicijskem stališču nasproti vladi. Način, kako bodo uveljavljali to opozicijo, ostane prepusten državnozbornskemu češkemu klubu, ki je postopal in postopa z ozirom na blaginjo češkega naroda in do katerega gojimo popolno zaupanje. Izvrševalni odbor obžaluje zmešnjavo v češki javnosti, ki more donesti le sovražnikom dobička na škodo češkega naroda. Resnost časa zahteva popolno solidarnost in složnost v državnozbornskem klubu in trdno združenje vseh patrijotov in naprednih ljudi v vsaki deželi češke krone in v vseh teh deželah skupaj. Izvrševalni odbor pozivlja poslance, naj delajo na to, da se bo vpliv češke politike odslej v večji meri posvetal moravskim in slezijskim stvarem. Z ozirom na to okolnost odposlje izvrševalni odbor na shod zaupnih mož dne 26. t. m. v Prago ne le poslance, ampak tudi zaupnike.

Proti cesarski himni. — V praškem mestnem svetu je predlagal odbornik Vaniček, naj godba oborožene meščanske garde mesto cesarske himne pri slovesnih prilikah igra le češko narodno himno „Kde domov muj“. Predlog se je izročil posebni komisiji.

Dveletna vojaška služba. — Potrjuje se vest, da je začelo vojno ministerstvo že

revizijo brambnega zakona. Podlaga taki reformi bo vpeljava dveletnega službovanja. Nadalje se predloži opetno zvišanje rekrutnega kontingenta, kar bo pač v zvezi z dveletno službo. Za dveletno službo se je izreklo vrhovno armadno vodstvo in tudi sam cesar.

119-letnega starčka so zasledili v Rusiji. Isti je baje Poljak, ki biva v Odesi in se imenuje Aleksander Vojtkovskij. Rodil se je leta 1784, za časa carice Katarine. Do svoje starosti je dobro živel, a pozneje od milodarov. Ko je bil star 100 let, se je v drugo oženil. Stari se baje še dobro spominja svojih mladih dni, koraka čvrsto in odločno od hiše do hiše in prosi kopejke.

O smrti ruskega konzula Ščerbline piše „Novoe Vremja“: „Zdaj ni dvoma, da je Ščerbina s svojim heroizmom preprečil uničenje Srbov v Stari Srbiji. Padel je izpolnjujoč svojo uradno dolžnost in zgodovinsko misljo svoje domovine. Morda bi sedaj v Stari Srbiji že ne bilo nobenega Srba več, ko bi ne bili Srbi imeli varuha v osebi Ščerbline. Turčija mora sedaj pokazati svojo dobro voljo s tem, da brez odlašanja in brezpogojno zatre arnavtske grožnje. Zaradi ohranitve miru smo doslej grozili Slovanom, da zanje ne žrtvujemo ne kaplje krvi svojih sinov, če ne poslušajo naših svetov. Zdaj pa je tekla kri našega konzula zaradi brezbožne turške popustljivosti napram Arnavtom; prelila jo je roka arnavtskega vojaka. Turčija mora spoznati velikost in nevarnost svoje odgovornosti in uvideti, da je prišel zadnji trenutek, do konca komedije, ki jo igra s svojimi pomirjevalnimi komisijami v Albaniji.

Arnavtje morajo biti nemudoma pomirjeni in sicer s tistimi sredstvi, ki jih edino respektirajo. Rusija pa mora dobiti jamstva, da njenim zastopnikom v Stari Srbiji ne bo treba oboroženih varuhov“.

Neusmiljen benediktinec. — V Lanwin-Planque imajo benediktinci velik grad z obsežnimi nasadi za samostan. Neki rudar je nedavno v tem vrtu utrgal par salat. Ko ga je zagledal benediktinec O. Shaugness, teklen je po puško in psa, podil reveža po nagrajenem vrtu ter trikrat po njem ustrelil. Sosede so ga prenesli v bolnišnico, kjer mu je zdravnik izlekel pet svinčenk, par pa jih je ostalo v truplu. Tudi pes, ki ga je brezsrčni menih ščeval na rudarja, ga je nevarno obklal.

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo

prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mлина v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači trpinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senz), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo mlo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semenški ulici št. 1

v lastni hiši, kjer je „Trgovska obrtna zadruga“.

Zapiski mladega potnika.

Piše B. V.

(Dalje.)

Začul se je ropot z lesenimi ropotačami v znak, da bodo sedaj izpostavljali relikvije, in sicer Longinovo sveto sulico, oziroma le železni spičasti konec sulice, kos križa in sudarij usmiljene Veronike. Pred vsakim izpostavljenjem so dali znamenje z ropotačami in zvonci. In čudno, ko sem stal mesec dni pozneje na pravoslavni veliki petek na Golgoti ob mestu, kjer je stal križ, ob uri, ko je Krist izdihnil in sem začul podoben ropot, niso se me niti za trenutek polastile skeptične misli, in jaz sem trdno veroval, da se je vse zgodilo, kar popisuje evangelij. Tu pa v največji in naj-sijajnejši cerkvi sveta med to pogovarjajočo in zabavajočo se množico, ki ni mislila na Krista, bi skoraj pozabil, da je danes veliki petek. Ladije so postajale vedno širše in višje, čim bolj se je temnilo, slopovi so se dvigali v nedogledne višine, oboki so bili podobni nebeškemu svodu.

V dvoranah Vatikana.

Prijazen list monsinjora F. mi je javil, da bodem imel na Velikonočno soboto priliko, videti papeževe dvorane. In res isti dan ob peti uri sva že bila pred bronastimi vrati Vatikana. Švicarji tam naju še niso pozdravljali. Po onem ravnem hodniku, kateri vodi v sikstino in stance, sem že mnogokrat hodil, nikdar pa še ne po onih modernih stopnicah na desno. Monsinjur ni spregovoril niti edne besede, častnik plemenitaške straže mi je salutiral. Naenkrat sva stala na dvorišču sv. Damaza. Na trgu je še stala edna zaprta kardinalova kočija. Siksta V. ime čitam nad vhodom. Najgenijalnejšim papežem je treba prištevati tega velikega frančiškana, kateri je Rim prenovil tekom petih let. Pastir je bil v svoji mladosti v rojstnem selu blizu Jakina. Železna volja in neumorna delavnost ga je odlikovala, bil je izvrsten

upravitelj cerkvene države, — redka izjema med papeži — odpravil je vse, kar je oviralo razvitek trgovine in obrti, vse njegove stavbe so bile praktičnega pomena za prebivalstvo, on ni ljubil lepe umetnosti, bil je natančno preračunajoč in preudarjajoč prozaičen duh. Za starine ni imel smisla. Apolona Belvederskega je hotel odstraniti iz Vatikanske zbirke. Le pet let mu je bilo usojeno biti papež in st. il je več kot drugi, kateri so dosegli »annos Petri«. Kdor hoče v Rim kritizovati papeže, hvali Siksta V. Papeške stopnice vodijo navzgor v dvorane, za katerimi je papeževo stanovanje. Odslej naju nikdo več ne sreča in sama hodiva po teh širokih lagodnih stopnicah iz belega mramora; mramor, kamor koli gledam, stopnice, stene, strop vse iz gladkega poliranega mrzlega mramora. Po dolgi hoji sva prišla do vrat, kjer je stal na straži mlad Švicar s sulico v roki, izkazal je vojaško čast.

Vstopila sva v prvo dvorano, katera je bila čisto prazna, mramorni tlak je bil lepega pisma. Na stenah so bili veliki freski z zgodovinskimi prizori, strop je bil krasno kasetiran. Drugače pa je bila dvorana hladna in neprijazna, žive duše ni bilo v nji. Druga dvorana je bila nekoliko prijaznejša in manj prostorna, v njej morajo čakati sekretarji kardinalov, dokler se ne vrnejo kardinali od avdijske pri svetem očetu. Ob stenah so klopi iz trdega temnega hrastovega lesa. Sediarij v kratkem rdečem plašču, rdečih kratkih hlačah, v dolgih nogavicah iste barve me pozivlje, naj odložim kiobuk, kakor to zahteva dvorni obred. Bil sem zamišljen, da sem hotel s palico v roki iti naprej, ali tudi to sem moral odložiti na klop pred vrati. V dvorani »dei palatinieri« je vprašal neki palatinijer diskretno po imenu monsinjora in se brez šuma oddaljil. V prihodnji sobani so bili na steni dragoceni gobelinsi, predstavljajoči ženitev v Kani galilejski. Nato sva prišla v poslednjo dvorano; stene so bile iz mramora žolte, bele in plavkaste barve, na stropu je bil papežev grb, tiara s ključema. Dve pozlačeni rokoko-

mizi z mramornatimi ploščami ste stali ob steni, na edni mizi je bila velika ura, katera je enakomerno tikala, na drugi dve rimski statuti iz bron, najbrž kopiji po kakem antičnem delu. Med štirivoglatima oknom, nahajajočima se visoko gori na steni, je črno razpelo. Zagrinjala na oknih so bila bela, neprozorna in niso segala do tal, nad gornjim robom okna je bil pritren kos rdečega sukna. Tri rdeča vrata z okroglimi stekli, ki so bila pretegnjena z rdečim suknom, peljejo tja, kjer biva papež. Kedar se otvorijo vrata, vidijo se snežno beli zastori. Slike na stenah so bile temne, in ker je dvorana velika, se vidijo ti asketični svetniki in sveti prizori vrlo nerazložno. Švicar koraka monotonno, kakor da bi ura tikala, od odprtih hrastovih vrat mimo onih treh misterioznih rdečih vrat do duri, skozi katere sva prišla. Naveličal se je hoditi, postavil je sulico v kot in sedel na stolico poleg rdečih vrat. Njegova desnica počiva na kratkem meču. Skoro sem prezrl, da je monsinjur, ki je prišel posetiti maestro di camera, da bi mu želel vesele praznike, šepetal palatinijeru nekaj na uho. Maestra ni bilo danes tu. Prikazal se je pri rdečih vratih aiutante di camera, visok, elastičen vitek mož, kakih petinštirideset let star v dolgi polusvileni sutani vijoličaste boje. Njegova glava, njegovo obnašanje kažejo na prvi hip dvorjana, ki je na pol aristokrat, na pol sluga.

Palatinijerji in sedijarji so sledili ljudem v navadni obleki, ki so nosili cele kupe pisem in velike pakete, zavite v žolt papir, podoben onemu, v katerem se razpošiljajo stenografski protokoli našega državnega zbora. Potem je izginil za rdečimi vrati sluga z belim navadnim krožnikom v roki, na katerem je bilo kakih pet jajec. Danes bode papež ta jajca blagoslovil in jutri edno ali dve pojedel; to je stara šega na velikonočno nedeljo.

Odšla sva. Zopet so pozdravljali sedijarji in palatinijerji, zopet so salutirali Švicarji. Monsinjur je vsakemu odzdravil dvigajoč nalahno svoj nizki črni kiobuk s širokimi

Zahtevajte

moj ilustrirani cenik z več kakor 500 podobami od ur, zlatih, srebrnih in muzikaličnih predmetov, katerega pošilja zastoj in poštne prosto

Hanns Konrad,

tvornica ur in eksportna hiša
Most št. 249. — (Česko)

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih, dal-matinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogrske monarhije v ceni od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cene zmerno. Posrežba poštena.

Novost!

Fotografije,

izdelane navadno in v najmodernejšem stilu, takozvane „Imperial“ platino bromit, priporoča

A. Jerkič,

odlikovan fotograf v Gorici,
Gospodska ulica 7.

Vsakdo naj si ogleda izložbo, naj primerja izdelke z izložbami konkurenčnih trgov in naj sodi.

Št. 490

Razglas.

Pri podpisnem županstvu odda se dne 25. aprila t. l. od 11 ure pred-poldne potom manjševalne dražbe zvišanje oziroma poprava cerkve sv. Ivana na Volčjemgradu.

Delo je cenjeno na 2300 K in vsaki ponudnik mora položiti pri dražbi 10% varščino prevdarjene cene.

Načrt, proračun, dražbeni pogoji in vse drugo se lahko ogleda v občinski pisarni v Komnu med uradnimi urami.

Zupanstvo občine Komen

dne 15. aprila 1903.

Župan:
J. Švara.

Zaloga piva

iz prve kranjske izvozne pivovarne in sladovne na par

T. Fröhlich-Vrhnika (Kranjsko).

Priporoča se za bodočo sezono cen. gg. gostilničarjem in za-sebnikom iz mesta in dežele v svrhu blagohotnih naročil izbornih vrst piva kakor: »Eksportno marčno«, »Kranjski biser« in »Granat-Porter« v sodčkih in steklenicah. Jamči se za solidno in točno po-strežbo po najnižje mogočih konkurenčnih cenah. — Za udobnost cen. gg. odjemalcev iz Vipavskega ima trvdka na Gorici »pri Rebku« in v Dor-bergu pri Alb. Sinigoj-u z ledom in vedno svežim pivom dobro oskrbljene ledenice.

Glavni zastopnik za Gorico in deželo

Josip Rován,

s zalogo v Gorici — Rabatišče št. 20.

Trgovina z železnino „MERKUR“

PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta št. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žice za ograje, lite železnine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedel-skega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, arpe, grablje in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinških potrebščin ter vsega drugega blaga za stavbo, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trse za obiljanje stropov (šterje), lončene ovi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

Tomazeva žlindra, najboljše umetno gnojilo.

* Bogata izbor vsakovrstnih nagrobnih križev. *

Postrežba točna.

Cene nizke.

J. Pserhoferjeve odvajalne kroglice

pristne la z rudačim napisom „J. Pserhofer“ na pokrovu vsake škatlice.

Že mnogo let razširjene, so te kroglice stare priznane, lahko odvajajoče in od mnogih zdravnikov občinstvu priporočene zdravilo. Te kroglice delujejo tako milo, da se ne občuti ni-kakih slabostij ter jih zamorejo brez skrbi vživali tudi otroci.

J. Pserhoferjeve odvajajoče kapljice, koje imenuje navadno občinstvo „Pserhoferjeve pirole“ se izdelujejo že nad 100 let edino in pristne v

J. PSERHOFERJEVI lekarni

na Dunaju, I. Singerstrasse 15.

Zavitek s 6 škatlicami stane K 2.10.

Manj kakor 1 zavitek se ne more poslati.

Ako se denar predplača, se določje poštne prosto:

1 zavitek	K 2.60	4 zavitki	K 8.90
2 zavitka	„ 4.70	5 zavitkov	„ 10.50
3 zavitki	„ 6.80	10 „	„ 18.50

Posebno priporočljiva zdravila:

J. Pserhoferjev balzam proti ozeblinam, 2 lončka staneta franko, ako se predplača K 2.15

J. Pserhoferjeva grenka žolodžna tinktura, krepujočega učinka za želodec, franko 12 steklenic ako se predplača „ 5.—

J. Pserhoferjev balzam zoper rane, 12 steklenic franko ako se predplača „ 3.40

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 28. nov. 1902. tako:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4½%. Stalne vloge od 10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po 5%. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila: na vknjižbe po 5½%, na varščino ali zastavo 6%, na menice 6%, s ½% uradnino. Glavni deleži koncem leta 5½%.

Stanje 31. dec. 1901. (v kronah): Članov 1819 s 7932 deleži po 20 K = 158.640. — Hranilne vloge 1,318.965. — Posojila 1,379.213. — Vrednost hiš 142.643 (v resnici so vredne več). — Reservni zalog 63.014.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

krajci. In ko sva stopala skozi vse te zapuščene dvorane, v katerih je že vladal polumrak, spomnil sem se šele, h komu vodi ta pot in kdo hodi dan za dnevom po njej.

Na mostovžu pri zadnjih vratih sem vprašal Švicarja, kako se zovejo posamezne dvorane. Govoril je strašno ita-lijanščino, da sem ga brzo pretrgal in začel govoriti njegov materinski jezik. Potem sva se vzpnela z monsinjorom v tretje nadstropje, kjer biva državni sekretar kardinal Ram-polla. Pred vrati je stal Švicar, poleg njega pa neka lakajska duša, visok človek temne polti z naježenimi košatimi obrvi. Sicilijanec Rampolla je tega možakarja gotovo poklical iz svoje domovine. Na koncu temnega hodnika sem videl nad nekimi starinskimi vrati napis: Segretariato di stato. Prišla sva potem do neke lože; mogočni zemljevidi celega sveta visijo po stenah. Ob pogledu na nje moral sem prirediti Goethe-ju: »Vom Vatikan sieht man die Reiche schon klein genug zu seinen Füßen liegen, geschweige denn die Fürsten und die Menschen.

Prehodila sva že mnogo dvoran, v katerih ni bilo žive duše. V tej je stal še podij z zelenim suknom pretegnjen za papeža in njegove spremljevalce, v oni so še bile klopi razstavljene in pričale o poslednjem sprejemu. Neprijetna tišina je vladala v vseh teh sijajnih dvoranih, tesno mi je postalo, ko se je vedno bolj zmrčilo; dvorane so se mi dozdevale vedno bolj ogromne in mrtve. Mračen hodnik se je vrstil za hodnikom, dokler nisem prišel do bronastih vrat Vatikana.

Palazzo Malverzi.

Palazzo Malverzi je ves pretegnjen od rdečkaste pa-tine in le tupatam se vidijo bele pege in madeži. V pritličju so okna, kakor v vseh drugih palačah rimskih, zavarovana z močnimi železnimi mrežami. Tam se je nastanil tapetnik, ki ima klasično krstno ime Telemah, dva salonska stola, blazine še brez žameta, stojijo pri vratih kupcem kot vada.

Slika madone s plavo streho in obdana od žarkov, kateri so bili nekdaj pozlačeni, se nahaja med dvema oknom. Pročelje je priprosto, da skoro ednolično. Lep je zidec s svojimi orli, lavorovimi vejami in rozetami. Na levi je nizek stolp in vsled tega je palača podobna trdnjavi. Nad širokim in visokim vhodom čitamo ime stavitelja. Leon X. iz rod-bine Medici je zgradil to palačo svojemu bratu Julijanu. Krasno, v duhu preporeda je izvedeno stebrišče v dvorišču. Visoko v zraku so pa potegnjene preko dvorišča vrvi, na katerih se sušijo prti, obrisala, srajce in robčki. Strašno ši-roki žlebi, ki pa odvajajo dim, molijo ob steni v zrak in ne služijo ravno v olepšavo tega klasičnega dvorišča. Pod svo-dom med dvema stebroma se pa nahaja antični kip polu-nage Levkoteje z Bakhom. Čuden plesniv vzduh nam udari na nos na širokih stopnicah. V prvem nadstropju vodijo na levi z rdečim suknom preoblečena vrata v stanovanje kar-dinala C., h kateremu smo namenjeni.

Gladko obrit sluga nas sprejme, in mi vstopimo v sala del baldacchino. Pri kardinalu sta ravno na posetu dva škofa. Stene te dvorane so iz krasnega mramora, na obo-kanem stropu se igrajo ljubki amoretti. Siopi s korintskimi kapitelji zaljšajo dvorano. Tlak je iz mramora, ali pokrivajo ga preproge, na levi je baldakin, stoječ na odru, pokritem z rdečim suknom, ob steni pod baldacchinom je kos škrlata z vvezenim kardinalovim grbom, dvema goloboma, katera nosita v kljunu jervas, nad grbom je kardinalski klobuk. Na obeh straneh baldakina sta dva v vijoličasto sukno za-vita dežnika, katera se razpeta, ako poseti kardinal kako cerkev, poleg teh dežnikov ste pa dve blazini vijoličaste barve, pritrjeni z rujavim jermenom na zid. Velika rdeča zavesa loči sala del baldacchino od sala del trono. V tej dvorani visi na steni slika papeža, na odru je pa fotelj, ka-teri je nastonjen z naslonjalom na steno in obrnjen proti papeževi sliki. Ako je prišel papež kardinala obiskat, obrnili so stol, da je sedel nanj. Fotelj je že dolgo obrnjen iz

samega spoštovanja do slike proti steni. Čakali smo v okusno opremljeni predsobi, katero pa nekoliko kazijo slike svetnikov in svetnic brez vsake umetniške vrednosti.

Konečno se otvorijo vrata in škofa se poslavljata. Na mramornati mizi pred vhodom leži kardinalov baret, on sam nas je pa sprejel z rdečo čepico na temenu in oblečen je bil v dolg črn talar z vratnikom iz črnega žameta, le rob talarja je bil vijoličaste barve. Bil je srednje postave, pri-jaznega zalitega obraza s hladnimi ali vendar živimi svitlimi očini. Vstopili smo v velik salon, čigar strop je bil krasno slikan, v sredi je visel velik lestenez iz srebra, po sobani so bile razstavljene razne garniture, pretegnjene z žolto svilo. Sploh je ta salon pristno aristokratskega značaja. Sedli smo okrog kardinala in monsinjoru je skoro gladko tekla beseda. Pri vsaki kardinalovi besedi, pri vsaki kretnji se je opazila ona uglajenost, katera se podeduje po sto-letnih tradicijah. Etiketa zahteva, da se pri odhodu poljubi prstan s pečatom, ali kardinal nam je to zabranil. Po več-kratnih poklonih smo se konečno odpravili iz sobane. In ko smo hodili po stopnicah navzdol, gledal sem skozi okno na vzorno stebrišče Sansovina in na Levkotejo, ki je žela ob malem vodometu pod mojstersko zakrivljenim lokom.

Sprejem pri papežu.

Na velikonočni ponedeljek je bil velik sprejem pri pa-pežu. Na širokih kraljevih stopnicah je bilo že zgodaj zbrano mnogo ljudi z žoltimi, rdečimi ali modrimi vstopni-cami v rokah. Začelo se je pehanje in dirjanje, ker si je hotel vsak priboriti boljši prostor; posebno mlade Franco-zinje, katerim se je črno-svilena, čipkasta mantilja divno prilegala, so se pri tej dirki odlikovale in videle so se do gležnjev najgracijoznejše, nožice najmanjših proporcij. Hi-poma smo bili v »sala regia«. Prve tri vrste klopi so že bile zasedene in srečno si priborim mesto v četrti vrsti. Okoli mene se govori skoro le francosko. Na moji levi je

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

E. LEBHERZ

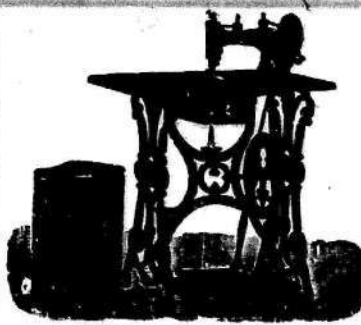
Gorica

tovarna užigalice
priporoča prebivalec Primorskega svoje izdelke raznih vrst, posebno izvrstne in zanesljive užigalice

Apollo

Pfaff-ovi šivalni stroji

se najbolji.

To ališ kupci sicer o vsakem izdelku in od vsakega agenta, ki navadno nihi ne ve kaj je šivalni stroj, in še ne ve kako se upelje nit v šivalni stroj, tem manj kako isti šiva, toda mi smo po naši več kot 30-letni poskušnji raznih tovarniških strojev se prepričali, da so res Pfaffovi šivalni stroji najbolj trpežni, ter se uverili da se ne dela z nobenim drugim strojem tako natančno kot s Pfaffovim. Pfaffovi šivalni stroji delajo celo po 10-letni dobi še vedno brezšumno. Pfaffovi šivalni stroji so neprekosljivi za domačo rabo in obrtne namene. Pfaffovi šivalni stroji so posebno pripravljeni za umelno vezenje (reklamiranje) ter se poučuje brezplačno. Pfaffovi šivalni stroji prekosijo na dohodu vsako tovarno, Jamči se za 10 let.

Nikar naj se ne zamudi pred nakupom ogledati Pfaffove šivalne stroje.

Zaloga Pfaffovih šivalnih in drugih strojev v Gorici via Municipio štev. 1

SAUNIG & DEKLEVA.

Popravljalnica šivalnih strojev, dvokoles Namska ulica 14.

Trgovsko-obrtna registrovana zadruga

z neomejenim jamstvom v Gorici.

Hranilno vlogo obrestuje po 4 1/2 %, — večje stalne, naložene najmanj na jedno leto, po 5 %. — Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube obresti. — Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posejma daje na poročstvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, — proti vključbi varčevne tudi na 10-letno odplačevanje

Zadrugiški vplačujejo za vsak delež po 1 krono na teden, t. j. 260 kron v petih letih. Po zaključku petletja znaša vrednost deleža 300 kron.

Stanje 31. dec. 1902:

Delež: a) podpisani	K	943.300—
b) vplačani		306.874-50
Dana posejma		1.348.171-07
Dopolnilni zaklad		244.139-23
Vloge		512.745-25

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

SLAVIJA

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond: 25.000.000 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 75.000.000 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države
z vseskozi slovensko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čigar pisarne so v lastni bančni hiši
Gospodskih ulicah števil. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatke podpore v narodne in obšnoristne namene.

Dobi se povsod!

Schichtovo hranilno jedernato milo

z varstveno znamko

garantirano in prosto vseh škodljivih primes, izdatno in izvanredno milo za pranje.

Pri nakupu naj se pazi na ime „Schicht“ in na gornjo varstveno znamko.

Zastop na debelo: Humbert Bozzini -- Gorica.

Francoz v fraku, s klakom v roki in z modro rozeto častne legije v knoflici, na desni molček, zamišljen Nemec. Pred menoj sedita dva pristna francoska buržoa s svojima boljšima polovicama, v kotu pa zopet nekoliko solidnih Nemcev. Občinstvo je precej mešano, poleg Francozov v najskrbnejši salonski obleki z rdečo ali modro rozeto v fraku ljudje v priprosti potni obleki, poleg dam v svilenih črnih težkih oblekah z dragoceno mantiljo gospe z navadnim črnim klobukom, bogate tržanke ali posestnice z dežele.

Za zeleno ograjo, kjer se ima prikazati papež, hodijo v ednomer papeški žandarmi, Švicarji, častniki plemenitaške straže in kamorniki. Žandarmi nosijo moder frak z belimi epoletami, bele rokavice, bele tesne hlače in visoke škornje, snežno-belo je jermenje, na katerem je pritrjena sablja. Švicarji pa imajo danes na glavi mesto kape čelado z rdečim perjem, na prsih oklop iz železa in v roki dolgo helebardo.

Nemirne Francozinje se porivajo precej brezobzirno naprej. Skoro se vname mal prepir med Francozinjo in črnolaso Italijanko. V podolgasto kapelo Paolina, kjer sem bil predvčerajšnjim, hiti množica z rdečimi listi. Gospodje v fraku z redovi, matrone z mantiljo, ljubke črno oblečene punčice in galantni abeji zginejo za rdečo zaveso. Na nekem balkonu visoko zgorej pod velikimi okni se prikaže mlad častnik plemenitaške straže. Slikovita je noša te straže. Na glavi nosijo šlem s črnim, v zraku vihrajoč konjskim repom, iz katerega moli dolgo nojevo pero, njih frak je rdeče barve z žoltimi zaponkami, plavimi in žoltimi obšitki na rokavih; na visokih svetlih škornjih so pa dolge ostroge.

Dve uri že čakamo, opoldanski strel se je razlegel, ali papeža še vedno ni. Zopet in zopet obračam oči na krasno kasetirani, visoki strop in na freske Vasarija. Naenkrat se začuje iz kapele Paoline neki tajinstven, vedno bolj in bolj naraščajoč šum in klicanje. Občinstva, katero je do sedaj neprisiljeno konverziralo precej glasno v gladki francoščini, se polasti neka razburjenost. Švicarja, stoječa pri vratih, po-

tegneta rdečo zaveso na stran. Prikaže se dolga vrsta gravitetno in slovesno korakajočih kamornikov, obrednikov in raznih straž. Za vse to se pa nikdo ne zanima, vse čaka napeto namesnika Božjega. Trenutek še in videli bomo poluboga, svetnika, ki še ni stresel s svojih nog zemeljskega praha. Dozdevalo se nam je, da je sploh nemogoče, da bi se tako bitje ponižalo priti med nas zemljane, zdelo se nam je, da pihlja neki nadnaraven dih večnosti skozi ona vrata. Še enkrat uhaja pogled na te dvorjane, na ta spreved posvetnega vladarja, na te vojščake z dolgimi, na vrh se svetličimi helebardami, na te šleme, oklope in meče, na te obrednike, ki jim je edina skrb, da se vse v redu izvrši, in ki bi lahko pred veki ponudili svojo službo kakemu Filipu četrtemu ali Ljudevitu štirinajstemu. Kje so kerubini in serafini, kateri bi bili edino vredni spremljati takega vladarja? In evo! Prigiblje se v dvorano »sedia gestatoria« in na njej sedi visoko nad našimi glavami kakor moka bled starček, suh, slab, kakor sam duh, nadzemska prikazen, vsa zavita v dolge, snežnobeale halje, z belo čepico na temenu. Na pol sedeč, na pol stoječ se obrne k ljudstvu, in dvignjena njegova desnica blagoslovja klečeče in prekrižajoče se vernike. Ta blagoslovljajoči duh v oblakih svoje dolge, snežnobeale halje, s tem ljudomilim, ljubeznivim in miroljubnim obrazom, krasno profilovanim, tankim nosom, je skoro izginil za rdečim zastorom. Želel bi si skoraj v obrazu več, kar bi spominjalo na Michelangelova Mojzesa. Izraz v licu je preveč starikav, nos predolg in okoli izvenredno velikih ust se kaže nekoliko presladek posmeh. Leon XIII. ni gro-movnik, ni Mojzes, on bi rad osrečil ves človeški rod. Sledeči trenutki so bili dolgi kakor večnost. Iz sikstine se je čulo klicanje, usodepolne besede papež-kralj pa ni bilo čuti, potem se je čulo ubano petje v dokaz, da se vrši kratko opravilo. Sediarji s srebrnimi zaponkami na nizkih čevljih, z bledeimi neodkritosrečnimi obrazi, so prinesli zaprt rdečo nosilnico in sedeči na drogi nosilnice so se prav

dobro zabavali med seboj. Videli sem jih že v soboto v papeževih dvoranah; to se nekdanji lakaji kakega kardinala, ki so se polagoma povzpeli do te službe pri sv. očetu. Slišal se je zopet krik in vik, že so nesli v nosilnici papeža, ki je skozi okno novič blagoslovil s svojo tanko dolgo roko, skozi dvorano brzo, kakor da bi se jim mudilo. V trenutku, ko sem ga ugledal, stopivši na klop, zgrudil se je silno utrujen na blazine. Zapustila ga je ona jeklena volja, kljubovati smrti, ki mu je prej sijala iz obraza in mu je vtila v oslabele telo pogum, se boriti proti telesni onemoglosti. Čutil se je sedaj neopaženega, bil je naslonjen na blazine podoben devetdesetni mamici. Prej je bil polbog, sedaj je bil človek.

Brhke Francozinje so skakale po klopih do izhoda; pri garderobi blizu stopnic, katere vodijo na trg sv. Damaza, sem si po hudem boju še le priboril svoj površnik in palico. Prazničen mir je vladal na trgu sv. Petra, in gorkota solčnih žarkov je še povečala to nedeljsko tišino, ali sedaj je tam na skrajnem koncu trga poleg stebrišča pridrdralo in oddrdralo sto vozov, črne krpe so nastajale na belem tlaku in množica se je izlivala skozi bronasta vrata.

Via Appia.

Obljubil sem predpoldne monsijnoru na oglu Propagande, da mu pridem povedat, kak vtis je napravil na me sprejem v Vatikanu. Stori sem to tudi. Skoro se je vnela več kot edno uro trajajoča debata, katera je bila meni največji užitek. Začel je ujedljivo zabavljati proti parlamentarizmu, skušal dokazati, da je to nezmisel, bedastoča in največja sleparija.

(Dalje pride.)